

можливо, відтворити їхні переживання, сумніви й смаки, сподівання й мрії, фантазії та емоційні стани. Водночас описані події, постаті можуть сприйматися також як доказова джерельна база для потрактування того чи того історичного явища.

Спогади С. Русецької є вкрай цікавими для сучасної гуманітаристики. Насамперед історики та літературознавці віднайдуть у них вдячний матеріал для студій у площині історії Нового часу. Цей мемуарний текст становить інтертекстуальне поле для наступних художніх інтерпретацій як постаті авторки, так і подій, описаних нею. Зокрема, на основі мемуарів “Відлуння світу...” сучасний білоруський драматург Сяргей Кавальов (до слова, білоруський і польський літературознавець і теж професор Університету імені Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні) написав драму “Чатыры гісторыі Саламеі” (“Чотири історії Саломеї”, 1996, 2000), що сьогодні йде на різних сценах в Білорусі. Події драматичного твору відбуваються 1760 р. в Істамбулі й представляють надзвичайно яскравий період у житті авторки, пов’язаний із становленням її як непересічної харизматичної особистості, талановитої лікарки й мисткині.

Переклад українською мовою мемуарного роману-хроніки С. Русецької де Пільштин “Відлуння світу. Історія подорожей та пригод мого життя” продовжить наукові дослідження й художні пошуки образу України та Європи в бароковій мемуарній літературі чужомовних авторів. Книжка вже викликала зацікавлення серед літературознавців. За участю І. Набитовича відбулися презентації перекладу в Кам’янці-Подільському, Києві, Львові, Дрогобичі, що спровокувало творчі дискусії й окреслило перспективи подальшої праці. Сьогодні спогади С. Русецької сприймаються як непересічне явище в європейській культурі, українська версія відповідно розширює простір найрізноманітніших інтерпретацій і тлумачень, а творча праця над нею професора І. Набитовича засвідчує його талант перекладача.

Отримано 20 червня 2019 р.

м. Кам’янець-Подільський

Наші
презентації

Котик І. В. Про перетворення тіла на слово: рецензії та статті / відп. за вип. Є. Нахлік; НАН України. Інститут Івана Франка. – Львів, 2019. – 400 с. – (Серія “Літературна критика й есеїстика”. Вип. 6)

Збірка літературно-критичних текстів, у якій розглянуто книжкові новинки останніх років. Почавши з дещо іронічного тексту “Про перетворення тіла на слово”, автор блукає між різних муз, аж поки одна з них не вкаже йому на потребу чину. Почавши від поезії, автор переходить до прози, а далі – до есеїстики та публіцистики. Кількість критичних текстів про твори українських літераторів значно переважає над статтями про перекладні видання, хоча назва книжки впливає з вірша польського поета Богдана Задури, чий рефлексії про сутність поезії висвітлено в першому есеї.

рухливої, мозаїчної. Цей твір ознаменував собою одне з вершинних художніх відкриттів румунської національної епіки у ХХ ст., що є ще одним незаперечним доказом участі письменника в процесі утвердження сучасного романного мистецтва Румунії. Здійснений українською дослідницею аналіз дає їй усі підстави заявити, що продуктивність художніх рішень автора "Йона", "Лісу повішених" і "Повстання" є підтвердженням думки про те, що саме Л. Ребряну став предтечею й основоположником

сучасного румунського роману.

Рецензована монографія вирізняється об'єктивністю викладу фактичного й теоретичного матеріалу, глибиною аналізу, широкою ерудицією і професіоналізмом автора. І чомусь зовсім немає бажання згадувати про якісь дрібні неточності й випадкові огріхи, які подекуди зустрічаються. Проте виникає бажання дістати з полиці й перечитати твори Лівіу Ребряну, справжнього митця, видатного майстра слова. Мабуть, так і зроблю.

Отримано 11 червня 2019 р.

Олег Гайнічеру
м. Київ

Луцій С. І. Відновити історію зниклених і відродження...: Ю. Лаврінченко і літературно-критична думка діаспори / НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. – Київ: Академперіодика, 2018. – 330 с.

С. Луцій подає уточнену біографію Ю. Лаврінченка, усунувши деякі розбіжності, що зустрічаються в його життєписах, а також комплексно й концептуально аналізує його дослідження, теоретичні та методологічні аспекти його праць, активну діяльність у період "Муру" та "Слова", окреслює роль і значення дослідника в літературознавчій науці. У монографії розглядаються український літературний процес 1940 – 1980-х років на еміграції, взаємозв'язок літературних генерацій, періодичні видання, інтерпретація літературних текстів у критиці Ю. Лаврінченка та інших учених діаспори.

Український літературний процес і літературна критика 1940 – 1980-х років тлумачаться в контексті європейського культурного процесу та як закономірне продовження попередніх національних традицій, що є однією з ключових тез літературознавчої концепції Ю. Лаврінченка; розглядається також питання безперечної єдності української материкової і еміграційної літератур. Для розуміння джерел і чинників становлення світогляду, філософських, естетичних, історичних поглядів дослідника С. Луцій використовує його щоденникові записи, біографічні нотатки, спогади, а також інтерв'ю; архівні матеріали з відділу рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Бахметєвського архіву в США. Особливу увагу авторка приділяє відомій антології Ю. Лаврінченка "Розстріляне відродження".

Віра Колеснікова

Наші
презентації

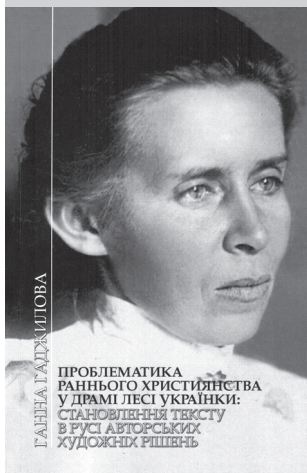
постаті й надбання; українська літературознавча полоністика: специфіка у структурі загальної літературознавчої полоністики, основні об'єкти та вектори досліджень; українська літературна полоністика у зв'язках з теорією літератури, історією літератури, літературознавчою славістикою та порівняльним літературознавством; українсько-польські й польсько-українські, польсько-іноземні й іноземно-польські літературні взаємини у висвітленні українських літературознавців; українська літературознавча полоністика і проблема культурного пограниччя; країнознавча складова української літературознавчої полоністики; українська літературознавча полоністика на Прикарпатті; проблеми викладання польської літератури в загальноосвітній школі та вишах (включаючи компаративну складову при вивченні української літератури).

Робочі мови: українська, польська, англійська, російська.

Заявку на участь у конференції подати **до 10 вересня 2019 р.** на таку електронну адресу: **sultanov.chyt@gmail.com**. Офіційне запрошення на конференцію буде надіслано електронною поштою за вказаною в заявці адресою до **15 вересня 2019 р.**

Можлива **заочна участь** у формі стендової доповіді. Текст доповіді можна надіслати до 20 жовтня 2019 р. на електронну адресу оргкомітету (**sultanov.chyt@gmail.com**) з позначкою "Стенова доповідь".

Належним чином оформлені статті, написані на основі доповідей на конференції, для публікації в черговому IX випуску наукового збірника "Султанівські читання" (вимоги див. на сайті видання) редаклегія збірника прийматиме до розгляду до кінця лютого 2020 р.

Гаджилова Г. О. Проблематика раннього християнства у драмі Лесі Українки: становлення тексту в русі авторських художніх рішень / Нан України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. – Київ: Академперіодика, 2018. – 221 с.

У монографії подано багатоаспектний аналіз драми "Руфін і Прісцилла", за словами авторки, це перша спроба її "ретельного прочитання". Г. Гаджилова всебічно досліджує текст драматичної поеми, маловивченої, але надзвичайно актуальної за своєю філософською та історіософською проблематикою. Особливою вона була й для самої Лесі Українки: "Мені здавалося, що я не смію вмерти, не скінчивши "Руфіна і Прісциллу". Письменниця ретельно працювала над текстом, унаслідок чого є кілька редакцій та варіантів. У праці розкриваються особливості поетики твору на основі їх текстологічного аналізу.

Так, у першому розділі авторка наголошує на важливості вивчення творчої ґенези твору для якісної та ґрунтовної оцінки його поетики; осмислює праці інших критиків і літературознавців, присвячені ідейному та формальному вивченню даної драми. У другому розділі подана історія драми, окреслено її проблематику, а також визначено світоглядні та художньо-естетичні доміанти Лесі Українки. Третій розділ присвячений мистецтву композиції й драматизації дії. Власне, авторедагування тексту драми було великою мірою спрямоване на сценічне вдосконалення драми. Четвертий розділ відображає особливості формування характерів дійових осіб, визначає їхню функціональну роль. У п'ятому розділі акцентовано увагу на стилістичній організації твору на різних етапах редагування, організації мовних засобів, роботі над художнім удосконаленням тексту. Докладні текстологічні студії допомогли дослідниці встановити, як втілювався творчий задум письменниці, простежити шляхи досягнення художньої досконалості.

Анастасія Колеснікова

**Наші
презентації**

СТЕПАН ХОРОБ

Сторінки історії
української драматургії
кінця XIX – початку XX століття

Хороб Степан. Сторінки історії української драматургії кінця XIX – початку XX століття. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2018. – 236 с.

До нової книжки івано-франківського літературознавця ввійшли нариси, створені як окремі розділи до відповідних томів "Історії української літератури".

У передмові автор зазначає, що для увиразнення вітчизняного літературно-мистецького процесу "конче варто додати розвиток драматургії і театру цього періоду в українській діаспорі. Адже одне із найголовніших завдань нинішнього національного літературознавства (передовсім історії українського письменства) – розкрити повноту всеукраїнського літературного процесу, залучивши до його розуміння як твори знаних, так і маловідомих художників слова, <...>" (5), популярні і призабуті. Автор застерігає колег від "категоричності своїх суджень", позаяк сторінки історії вітчизняного письменства "конче мусять подаватися, не зважаючи на теперішнє назагал індивідуалізоване й орієнтоване на західні системи літературно-наукове та літературно-критичне мислення", як бачення "позитивно-розважливе, орієнтоване на виважені аргументи й обґрунтовані висновки щодо того чи іншого ідейно-естетичного явища, породженого в минулому часі в певних суспільно-історичних обставинах" (6). Учений акцентує на тому, що в поєднаних у книжці "сторінках з історії української драматургії годі віднайти якусь одну, домінуючу методіку дослідження чи то в "історії процесу", чи в "портретовій історії", чи в "історії певної з'яви" тощо". Натомість "у чотирьох розділах запропонованого видання радше оприявлений синтез методик дослідження, що взаємно корелюються в тих чи тих підходах, синтез герменевтичного та аксіологічного принципів аналізу і взаємовпливи драматургії свого часу і свого місця (материкова й еміграційна в їх національній самототожності), врешті, в органічній сполуці "внутрішніх" і "зовнішніх" контекстів" (6).

Перший розділ присвячено драматургії й театру І. Франка, другий висвітлює тенденції й еволюцію української драматургії кінця XIX – початку XX ст., третій присвячено релігійно-християнській драмі цього ж таки періоду, четвертий аналізує розвиток української драматургії 1920 – 1930-х років у Західній Україні й діаспорі. Літературний матеріал розглянуто на основі істотних рис реалізму, неоромантизму, символізму й експресіонізму "з урахуванням ідіостилів і п'єс письменників (І. Франко, Леся Українка, В. Винниченко, В. Пачовський, О. Олесь, М. Куліш, Г. Хоткевич, Г. Лужницький, Р. Купчинський, О. Грицай, Б. Курилас та ін.)" (7). Уперше введено до літературознавчого вжитку чимало призабутих чи й невідомих драматичних творів авторів з України й діаспори (приміром, доробок українських січових стрільців, жанри релігійної драми – містерії, міраклі, канонічна драма, літургійна п'єса).

Наші
презентації